

Sundheds- og ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Emdrupvej 115 A 5. etage
2400 København NV

Tlf. nr. +45 7023 3400
E-mail: los@los.dk
CVR nr. 15906987

www.los.dk

København, den 6. februar 2017

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, lov om rettens pleje, lov om socialtilsyn, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab (Oprettelse af specialiserede socialpsykiatriske afdelinger)

LOS – De private sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, lov om rettens pleje, lov om socialtilsyn, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab (Oprettelse af specialiserede socialpsykiatriske afdelinger).

Lovforslaget er udarbejdet med baggrund i flere tragiske situationer involverende personer med psykiske sygdomme eller misbrug på socialpsykiatriske bosteder. Dette skyldes blandt andet at det socialpsykiatriske område igennem den seneste periode har været presset grundet mangel på sengepladser på de psykiatriske afdelinger og manglende ressourcer på de eksisterende kommunale socialpsykiatriske bosteder m.v.

LOS mener ikke, at man bør indføre en ny lovgivning, hvor de svageste borgeres retssikkerhed forringes og samtidig medfører uklarhed omkring deres grundlæggende rettigheder. Det socialpsykiatriske området skal optimeres på det lovmæssige område, såfremt borgere med udadreagerende, truende og voldelig adfærd skal kunne tilbydes den bedste indsats – men LOS mener, at den foreslåede lovgivnings rækkevidde er for vidtgående i forhold til formålet. Høringssvaret er opdelt i kommentarer til de enkelte bestemmelser.

Specialiserede socialpsykiatriske afdelinger

§ 42 a

Det foreslås i lovforslagets § 42 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har visitationsansvaret. Pladserne til patienterne skal fordeles på socialpsykiatriske afdelinger i regionerne. Lovforslaget medinddrager ikke muligheden for at de private leverandører kan varetage målgruppen i en tilsvarende ny tilbudsform. De private leverandører besidder stor viden og erfaring med støttearbejde med særlig udadreagerende borgere med psykiske lidelser, hvilket LOS mener, kunne bidrage til et løsningsforslag på den nuværende problematik. På baggrund af dette opfordrer LOS til, at man fremadrettet vil anvende denne viden til udarbejdelse af lovudkast.

Visitation og visitationsform

§ 42 b

Kommunalbestyrelsen foretager visitationen efter indstilling fra et visitationsforum, der i tilfælde af uenighed videregiver flertallets vurdering til endelige afgørelse hos borgerens handlekommune. Psykiaterens lægefaglige vurdering underkendes til fordel for kommunalbestyrelsen og flertallets vurdering i sådanne tilfælde. LOS finder, at man bør efterkomme lægens vurdering eller tillægge denne tilpasende værdi i den endelige vurdering af borgerens tvangsindlæggelse, eftersom baggrunden for indlæggelsen bør være lægelig vurdering.

Bemærkningerne til forslaget foreskriver, at afdelingen ikke har tilknyttet en læge, men derimod anden sundhedsfagligt personale. Udgangspunktet for behandlinger og tvangsindlæggelser efter bekendtgørelse nr. 1160 af 29. september 2015 af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (herefter psykiatriloven) vurderes af og følges løbende op af en læge. Eftersom dette ikke følger af lovforslaget, mener LOS, at forskellen på behandlingen på de nye afdelinger i forhold til de eksisterende foranstaltninger bør præciseres.

Visitationskriterier

§ 42 c

Forslagets § 42 c fastsætter, at visitationen til de specialiserede socialpsykiatriske afdelinger skal opfylde kriterierne pkt. 1-7. Målgruppen omfatter særligt udsatte borgere med svære psykiske lidelser med truende eller udadreagerende adfærd og med tidligere genindlæggelser. Misbrug og kriminalitet kan have indflydelse på vurderingen af, hvorvidt borgeren er omfattet af målgruppen jf. forslaget § 42 c, stk. 2.

Taget den udvidet adgang til tvang på de nye socialpsykiatriske afdelinger i betragtning, mener LOS, at lovforslagets personkreds ikke er tilstrækkeligt defineret. På ovenstående baggrund bør persongruppen præciseres, således at kommunalbestyrelsen kan foretage en korrekt visitation af den enkelte borger.

Forslagets § 42 c, stk. 3 bestemmer, at *"ophold på en specialiseret socialpsykiatrisk afdeling skal udelukkende benyttes, når det vurderes, at øvrige sociale tilbud ikke er tilstrækkelige at imødekomme patientens behov"*. De omtalte borgere, er allerede anbragt på kommunale og private bosteder visiteret efter bl.a. bekendtgørelse nr. 1270 af 24. oktober 2016 af lov om social service (herefter serviceloven) eller bekendtgørelse nr. 188 af 24. september 2016 af sundhedslovens (herefter sundhedsloven). LOS mener, det bør uddybes, på hvilken baggrund de nye socialpsykiatriske afdelinger kan imødekomme personkredsens støttebehov bedre end de nuværende foranstaltninger.

Det følger af bemærkningerne til lovforslaget, at opholdet er af midlertidig karakter. Eftersom målgruppebeskrivelsen omfatter borgere med bl.a. psykiske lidelser af svær karakter og eventuelle misbrugsforhold, finder LOS ikke, at et kortvarigt ophold til få den tiltænkte effekt. Idet borgeren bliver anbragt i en tilbudsform med mulighed for længere varigt ophold, vil borgeren opleve den tryghed og stabilitet, som oftest er afgørende for et resultat.

Ophold uden samtykke

§ 42 d

I henhold til forslagets § 42 d, stk. 1, skal patienten så vidt muligt afgive samtykke til opholdets på den specialiserede socialpsykiatriske afdeling. I tilfælde af anbringelse på de specialiserede socialpsykiatriske afdelinger kan det ikke nødvendigvis antages, at alle patienter kan handle fornuftsmæssigt og dermed afgive et frivilligt og udtrykkeligt samtykke. Endvidere kan det problematiseres, hvorvidt aftaleindgåelse med svage aftaleparter er lovlige efter aftaleretlige principper. Endeligt skal LOS fremhæve, at det strider imod EMRK artikel 5, at frihedsberøve en person uden en lægelig vurdering af, at vedkommende ikke har en nedsat psykisk funktionsevne.

Det følger af psykiatrilovens § 5, at frihedsberøvelse efter §§ 6-9 er gældende, såfremt patienten er psykotisk eller befinder sig i en tilstand, som ganske må ligestilles hermed. Som det er angivet i ovenstående kommentarer til forslagets § 42 c, finder LOS ikke personkredsen tilstrækkeligt præciseret, hvorfor kriteriet i psykiatrilovens § 5 ikke nødvendigvis findes opfyldt hos alle patienter. LOS mener, at kravet om en patients psykotiske tilstand efter psykiatrilovens § 5 bør respekteres, eftersom tvangsindlæggelse er en særlig indgriben i borgers personlige frihed og bør kun benyttes i absolut nødvendige tilfælde.

Indgreb i friheden hos patienter, hvem ikke må antages at være psykotiske, finder LOS at være en forringelse af borgernes retsstilling – og udfordrer patienternes retssikkerhed. Udvidede muligheder for at tvangsindlægge patienterne bør ikke iværksættes, såfremt støtte og behandling kan tilbydes i botilbudsformer, hvor man ikke anvender tilsvarende vidtrækkende indgreb i selvbestemmelsesretten eller den personlige frihed.

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at de nye specialiserede afdelinger ikke er at betragte som afdelinger på et sygehus eller socialpsykiatriske botilbud. Formålet med forslaget er at nedbringe antallet af voldsepisoder gennem intensiv og helhedsorienteret behandlingsindsats. LOS udtrykker bekymring ved at tvangsindlægge patienter, da indgrebet kan øge risikoen for vold på de nye socialpsykologiske afdelinger, idet patienterne forinden indlæggelsen udviser en udadreagerende og truende adfærd.

Revurdering

§ 42 e

Lovforslagets § 42 e fastsætter, at visitationsforummet skal foretage en revurdering af de patienter, som har ophold uden samtykke 30 dage efter opholdets start. LOS mener ikke, at en revurdering bør foretages tidligere i forløbet, eftersom patienten er tvangsindlagt. Patienten har ligeledes mulighed for at anmode om en revurdering, hvilket kan være udfordrende for patienten grundet vedkommendes sindstilstand. Eftersom patienten er tvangsindlagt, bør det være afdelingens ledelse, som har ansvaret for at sikre og underrette patienten om sine muligheder for revurdering.

Med venlig hilsen

Michael Graatang
Direktør

Anne Rugholt
Juridisk konsulent